

HRVATSKI SABOR

KLASA: 011-01/22-01/03

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 11. srpnja 2022.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske*, koji su predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 147. Ustava Republike Hrvatske, podnijela 92 zastupnika u Hrvatskom saboru, aktom od 11. srpnja 2022. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u ime predlagatelja sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, predlagatelji su odredili Branka Bačića, Dražena Bošnjakovića, Mariju Jelkovic, Krunoslava Katičića, Damira Habijana i Nikolu Mažara, zastupnike u Hrvatskom saboru.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

HRVATSKI SABOR

ZASTUPNICI U HRVATSKOM SABORU

Zagreb, 11. srpnja 2022. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 11-07-2022		
Klasifikacija dokumenta	Org. jed.	
011-01/22-01/03	65	
Uredbeni broj	Prot.	Vrij.
653-22-01	2	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA
Gordanu Jandrokoviću

PREDMET: Prijedlog odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske

Na temelju članka 147. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine broj 56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010, 5/2014) i članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne novine broj 81/2013., 113/2016., 69/2017., 29/2018., 53/2020., 119/2020. i 123/2020.) zastupnici u Hrvatskom saboru podnose Prijedlog odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske.

Za izvjestitelje na sjednici Hrvatskog sabora određeni su zastupnici: Branko Bačić, Dražen Bošnjaković, Marija Jelkovic, Krunoslav Katičić, Damir Habijan i Nikola Mažar.

Hs**NP*011-01/22-01/03*653-22-01**Hs

U IME PREDLAGATELJA

Branko Bačić

ZASTUPNICI U HRVATSKOM SABORU

PROMJENA USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Zagreb, srpanj 2022.

PRIJEDLOG ODLUKE O PRISTUPANJU PROMJENI USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

1. RAZLOZI ZA PRISTUPANJE PROMJENI USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Ovim Prijedlogom zastupnici u Hrvatskom saboru predlažu promjene odredbi Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, u daljnjem tekstu: Ustav) kojima se uređuje referendum u dijelu kojim se utvrđuje broj birača koji mogu zatražiti raspisivanje državnog referenduma te potrebna većina za odlučivanje na referendumu tzv. kvorum odlučivanja.

Republika Hrvatska ustrojena je kao predstavnička demokracija. Hrvatski sabor je predstavničko tijelo građana i nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj. Međutim, već je Ustavom iz 1990. („Narodne novine“, br. 56/90) bila propisana mogućnost da narod ostvaruje vlast ne samo „izborom svojih predstavnika“, nego i „neposrednim odlučivanjem“.

Ustav iz 1990. godine razlikovao je obvezni i fakultativni referendum, a ta je razlika zadržana sve do danas.

Kad je riječ o obveznom referendumu, članak 135. Ustava iz 1990. ograničio je provedbu obveznog referenduma samo na pitanje udruživanja Republike Hrvatske u saveze s drugim državama, odnosno na uvjete i postupak razdruživanja Republike Hrvatske. Predmet odlučivanja na obveznom referendumu do danas se nije mijenjao, iako je u dijelu koji se odnosi na razdruživanje modificiran. Posebnost je tog postupka obveznog referenduma bila i ostala u tome što o udruživanju, odnosno razdruživanju prethodno odlučuje Hrvatski sabor dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika, a nakon toga se provodi referendum na kojem se donosi odluka, što znači da u donošenju odluke sudjeluju i Hrvatski sabor i narod (birači). Većina potrebna za donošenje odluke na obveznom referendumu mijenjala se kroz ustavotvorna razdoblja, tako da se prvih deset godina donosila većinom glasova ukupnog broja birača u Republici/državi (1990. – 2010.), a od 16. lipnja 2010., nakon stupanja na snagu četvrte Promjene Ustava, donosi se većinom glasova birača koji su pristupili referendumu.

Do danas su u Republici Hrvatskoj održana dva obvezna referenduma: prvi je održan 19. svibnja 1991. godine na temelju Odluke o raspisu referenduma („Narodne novine“, br. 21/91). S obzirom na to da nije imao posebni naziv, taj se referendum prepoznaje kao onaj na kome se odlučivalo o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske. Drugi je održan 22. siječnja 2012. godine na temelju Odluke o raspisivanju državnog referenduma o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji („Narodne novine“, br. 151/11).

Kad je riječ o fakultativnom referendumu, u članku 87. Ustava iz 1990. godine bilo je predviđeno da referendum mogu inicirati i ujedno raspisati samo Hrvatski sabor (tadašnji Zastupnički dom) te predsjednik Republike Hrvatske (dalje: Predsjednik) na prijedlog Vlade Republike Hrvatske (dalje: Vlada) i uz supotpis predsjednika Vlade.

Predmet odlučivanja na fakultativnom referendumu nije se mijenjao sve do danas. On je od samog početka bio usmjeren na prijedloge akata koji još nisu stupili na snagu (prijedlog za promjenu Ustava, prijedlog zakona). Sukladno tome, Ustav je prihvatio, kao temeljni, koncept tzv. propozitivnog referenduma, izostavljajući iz njegova dosega Ustav i zakone koji su na snazi, osim posredno, preko prijedloga promjene Ustava i prijedloga zakona za izmjenu i/ili dopunu zakona o kojima bi se odlučivalo na referendumu.

Drugom Promjenom Ustava iz 2000. godine („Narodne novine“, br. 113/00) članak 87. dopunjen je odredbom kojom se u ustavni poredak Republike Hrvatske prvi put uveo institut narodne inicijative. Pojam „narodna inicijativa“ uveden je u hrvatski pravni poredak kroz praksu Ustavnog suda (odluka broj: U-VIIR-4640/2014 od 12. kolovoza 2014., „Narodne novine“, br. 104/14 i 130/14 – ispravak, točka 28.). Prema novom stavku 3. članka 87. Ustava, Hrvatski sabor dužan je raspisati referendum, u skladu sa zakonom, ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj. Za predmet odlučivanja na referendumu narodne inicijative ustavotvorac je odredio „pitanja iz stavka 1. i 2. ovog članka“, to jest ista pitanja o kojima su fakultativni referendum ovlaštenu raspisati Hrvatski sabor i Predsjednik na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade (prijedlog za promjenu Ustava, prijedlog zakona, drugo pitanje iz djelokruga Hrvatskog sabora, odnosno drugo pitanje za koje Predsjednik drži da je važno za neovisnost, jedinstvenost i opstojnost Republike). U Priopćenju o narodnom ustavotvornom referendumu o definiciji braka broj: SuS-1/2013 od 14. studenoga 2013. („Narodne novine“, br. 138/13), Ustavni sud obrazložio je da bi se funkcija narodnih inicijativa koja izvire iz članka 87. stavka 3. Ustava „mogla sažeti u formulu: u pravnom poretku promijeniti nešto što već postoji ili u pravni poredak unijeti nešto novo, što do sada nije postojalo“ (točka 9. obrazloženja). Sukladno tome, i referendum narodne inicijative također počiva na konceptu propozitivnih referenduma.

Do danas je u Republici Hrvatskoj održan jedan referendum narodne inicijative, i to o prijedlogu promjene Ustava radi dopune Ustava definicijom braka kao životne zajednice žene i muškarca. Taj je prijedlog promjene Ustava pripremio i oblikovao sam organizacijski odbor narodne ustavotvorne inicijative, a prikupio je 683.948 potpisa birača, odnosno više od deset posto od ukupnog broja upisanih birača u Republici Hrvatskoj. Na toj je osnovi Hrvatski sabor donio Odluku o raspisivanju državnog referenduma („Narodne novine“, br. 134/13) koji se održao 1. prosinca 2013. godine. Birači su na referendumu donijeli odluku o promjeni Ustava.

Kad je riječ o većini potrebnoj za odlučivanje na fakultativnom referendumu, u članku 87. Ustava iz 1990. godine bilo je predviđeno da se na referendumu odlučuje većinom glasova birača koji su glasali, uz uvjet da je referendumu pristupila većina od ukupnog broja birača u Republici. Četvrtom Promjenom Ustava iz 2010. godine ta je odredba izmijenjena, tako da od 16. lipnja 2010. godine važi ustavno pravilo da se na fakultativnom referendumu, isto kao na obveznom, odlučuje većinom (glasova) birača koji su pristupili referendumu.

U skladu s člankom 87. stavkom 3. Ustava, Hrvatski sabor će raspisati referendum ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj. To je ukupan broj birača upisanih u evidenciju birača s prebivalištem u Republici Hrvatskoj. Ta je evidencija birača sastavni dio registra birača. Takvo se zakonsko određenje temelji na odluci Ustavnog suda broj: U-VIIR-7346/2014 od 10. prosinca 2014. („Narodne novine“, br. 156/14). U toj je odluci Ustavni sud u povodu narodne ustavotvorne inicijative za raspisivanje referenduma „Birajmo zastupnike imenom i prezimenom“ prvi put u svojoj praksi razmatrao značenje ustavne odredbe o „ukupnom broju birača u Republici Hrvatskoj“ u smislu članka 87. stavka 3. Ustava. Utvrdio je da „Ustav dopušta samo takvu interpretaciju koja dovodi do objektivnog, razumnog i za razvitak demokratskog društva svrsishodnog mjerila za određivanje ‘deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj’ u smislu članka 87. stavka 3. Ustava“ (točka 10.1. odluke). Na pitanje o tome tko ima pravo svojim potpisom zatražiti raspisivanje referenduma, Ustavni sud odgovorio je „da svaki birač u smislu članka 45. Ustava (to jest svaki punoljetni hrvatski državljanin bez obzira na prebivalište) koji se u dane prikupljanja potpisa nalazi ili se zatekne na području Republike Hrvatske ima pravo dati svoj potpis na inicijativu za raspisivanje referenduma, jer na taj način izražava svoju pravno relevantnu volju da Hrvatski sabor raspiše referendum s predloženim referendumskim pitanjem (što ne mora značiti da se taj birač slaže s

predloženim referendumskim pitanjem i da ga podržava). Pravo birača da svojim potpisom zatraži raspisivanje referenduma ne ovisi, dakle, ni o kakvim drugim pretpostavkama (prebivalištu, važećoj osobnoj iskaznici, činjenici da stvarno ne živi na području Republike Hrvatske, i sl.), osim o pravnoj činjenici da je potpisnik birač (što znači da je upisan u registar birača) i o faktičnoj činjenici da je potpis dao na području Republike Hrvatske“ (točka 14.). To ujedno znači „da se prikupljanje potpisa može provoditi samo na području Republike Hrvatske“ (točka 15.).

Ovim se Prijedlogom predlaže smanjiti potrebni broj birača koji mogu zatražiti raspisivanje državnog referenduma s dosadašnjih deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj, a što predstavlja više od 360.000 birača, na 250.000 birača u Republici Hrvatskoj. Dosadašnji kvorum podrške za raspisivanje državnog referenduma ocijenjen je previsokim u odnosu na poredbenu praksu te je kao takav nerijetko kritiziran kao prag kojim se otežava, odnosno onemogućava korištenje referendumom kao instrumentom izravne (neposredne) demokracije.

Kad je riječ o većini koja je potrebna za donošenje odluke na fakultativnom referendumu, predlaže se izmjena postojećeg ustavnog pravila (*Na referendumu se odlučuje većinom birača koji su pristupili referendumu.*, članak 87. stavak 4. Ustava) na način da se propiše uvjet da većina za prijedlog promjene Ustava i organskih zakona iznosi najmanje trećinu, a za ostala referendumska pitanja najmanje četvrtinu ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj. Dakle, predlaže se ponovno uvođenje tzv. „kvoruma podrške“ (podrške minimalnog postotka upisanih birača) radi osiguranja višeg stupnja legitimiteta odluka donesenih na referendumu.

S istim ciljem, predlaže se u članku 135.¹ stavku 4. prihvatiti i propisivanje kvoruma podrške na obveznom referendumu, i to, a imajući u vidu važnost predmeta odlučivanja, uz uvjet da većina iznosi najmanje polovinu ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj.

Osim navedenog, a radi jasnoće, odredbu članka 125.² alineju 9. Ustava predlaže se dopuniti riječima: „*odnosno sporove u postupku državnog referenduma*“.

Smatra se da će se predloženom promjenom Ustava pravno područje referenduma unaprijediti na način da će olakšati pokretanje narodnih inicijativa uz istovremeno osiguranje legitimiteta odlučivanja. Prihvaćanjem ovoga Prijedloga te donošenjem novog Zakona o referendumu cjelovito će se urediti pravno područje referenduma te uspostaviti stabilan normativni okvir referenduskog postupka koji odgovara standardima demokratskog društva i koji će osigurati transparentnost i otvorenost postupka provedbe referenduma te djelotvorniji utjecaj građana u procesima političkog odlučivanja.

¹ Članak 135. Ustava označen je u „Narodnim novinama“, br. 28/01 prvi put kao "članak 142." Članak 135. označen je u „Narodnim novinama“, broj 76/10 kao "članak 141." U pročišćenom tekstu Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10) članak 135. označen je kao "članak 142."

² Članak 125. Ustava označen je u „Narodnim novinama“, br. 28/01 prvi put kao "članak 129." U pročišćenom tekstu Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10) članak 125. označen je kao "članak 129."

2. PRIJEDLOG NACRTA PROMJENE USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 1.

U Ustavu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) u članku 87. stavku 3. riječi: „deset posto od ukupnog broja“ zamjenjuju se brojem: „250.000“.

U stavku 4. iza riječi: „pristupili referendumu“ stavlja se zarez i dodaju riječi: „uz uvjet da ta većina za prijedlog promjene Ustava i organskih zakona iznosi najmanje trećinu, a za ostala referendumska pitanja najmanje četvrtinu ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj“.

Članak 2.

U članku 125. alineji 9., koji je u pročišćenom tekstu („Narodne novine“, br. 85/10) označen kao „članak 129“, iza riječi: „sporove“ dodaju se riječi: „odnosno sporove u postupku državnog referenduma“.

Članak 3.

U članku 135. stavku 4., koji je u pročišćenom tekstu („Narodne novine“, br. 85/10) označen kao „članak 142“, iza riječi: „pristupili referendumu“ stavlja se zarez i dodaju riječi: „uz uvjet da ta većina iznosi najmanje polovinu ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj“.

Članak 4.

Hrvatski sabor donijet će Ustavni zakon za provedbu Ustava Republike Hrvatske u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ove Promjene Ustava.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 5.

Ovlašćuje se Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora da izradi i objavi pročišćeni tekst Ustava Republike Hrvatske.

Članak 6.

Promjena Ustava stupa na snagu danom proglašenja.

3. PRIJEDLOG ODLUKE O PRISTUPANJU PROMJENI USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 137. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), koji je u pročišćenom tekstu („Narodne novine“, br. 85/10) označen kao „članak 148.“, Hrvatski sabor, na sjednici održanoj _____, donio je

ODLUKU

O PRISTUPANJU PROMJENI USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

I. Pristupa se promjeni Ustava prema Prijedlogu odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske, s Prijedlogom nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske koji su, na temelju članka 147. Ustava, podnijeli zastupnici u Hrvatskom saboru.

II. U skladu s odredbama članka 60. stavka 1. podstavaka 3. i 4. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18, 53/20, 119/20 i 123/20), Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav će, na temelju i okviru Prijedloga odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske, koji su podnijeli zastupnici u Hrvatskom saboru svojim prijedlogom od _____ godine i nakon provedene rasprave u Hrvatskom saboru i njegovim radnim tijelima, podnijeti Hrvatskom saboru Prijedlog za utvrđivanje nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske.

III. Ova Odluka objavit će se u „Narodnim novinama“.

KLASA:

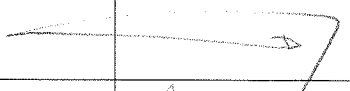
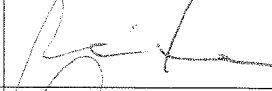

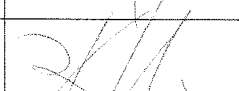

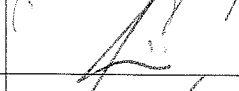

U Zagrebu, dana _____

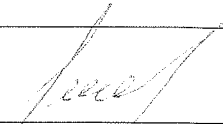
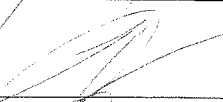
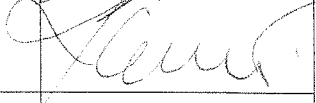

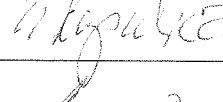
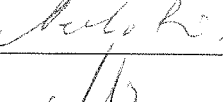

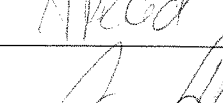

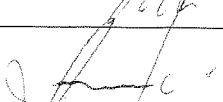

Hrvatski sabor

Predsjednik Hrvatskog sabora

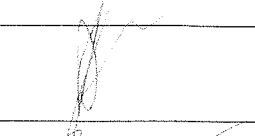
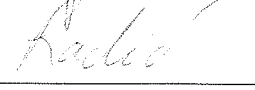

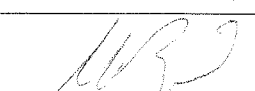
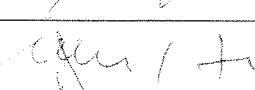

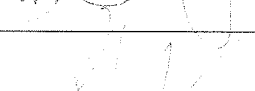

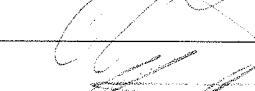

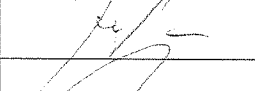
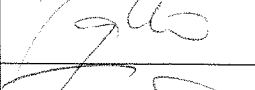

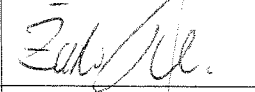
Gordan Jandroković

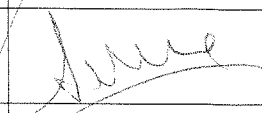

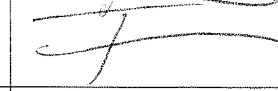

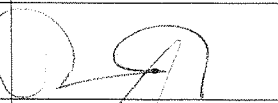

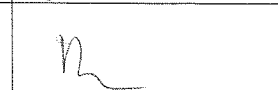
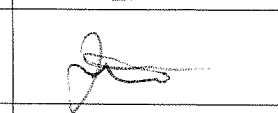
Na temelju članka 136. (147.) Ustava Republike Hrvatske, najmanje jedna petina zastupnika u Hrvatskom saboru predlaže promjenu Ustava Republike Hrvatske:

R. br.	Ime i prezime zastupnika	Potpis
1.	BRANKO BAČIĆ	
2.	ŽELJKO REINER	
3.	GORĐAN JANDROKOVIĆ	
4.	LJUBICA LUKAČIĆ	
5.	DRAŽEN BOČVARKOVIĆ	
6.	MALDA ŽURIC	
7.	NIKOLA MAŠAR	
8.	Pero Čosić	
9.	Neva Jungović	
10.	Maja Gub. Ryencić	
11.	GARI CAPPPELLI	
12.	SINIŠA JENKAIĆ	
13.	JOSIP BEČEKIĆ	
14.	JOSIP BORIĆ	
15.	JURE BRVAN	
16.	HRVOŠE ŠITIĆ	
17.	ANKICA ZMAIĆ	

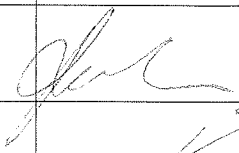

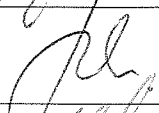

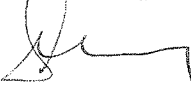

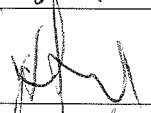
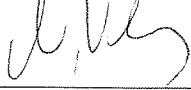

R. br.	Ime i prezime zastupnika	Potpis
18.	DEUR Ante	
19.	LUKA ŠEŠIĆ	
20	Tomislav Klarić	
21	GORAN ĐODIĆ	
22	VEŠNA BEJEKVIĆ	
23	ĐAVOR IVO STIŠEK	
24	TOMISLAV OKROŠA	
25.	MIRO TOTGERGELI	
26	MIŠIĆ KAPUČIĆ	
27	NEVENKO BARBARIĆ	
28	RADOJE VIŠOVIĆ	
29.	ANITA POČIPIĆ - PADOŠEVIĆ	
30	Mladen Larić	
31	ANAMARIJA BRAŽEVIĆ	
32	DARKO SOBOTA	
33.	IVAN ČEČIĆ	
34	IVAN BUŠALIĆ	
35	MARIN MATUŠAČIĆ	

R. br.	Ime i prezime zastupnika	Potpis
36	MARIJA JEKOVAC	
37	Jubica Maksimović	
38	MADICA DREVEN BUDINSKI	
39	BRANKA JURICŃI-MARTINORI	
40	IVAN KIRIĆ	
41	EMILIO IVAŃOVIĆ	
42	Dragana Jekov	D. Jekov
43	Vladimir Bilick	
44	PREĐBYE STROMAR	
45	DARUO KLASIĆ	
46	NATALIJA MARTIĆIĆIĆIĆ	
47	ŽUBONJA KVAZAR	
48	VELJKO KVAZAR	
49	KRUMOSLAV KATIĆIĆ	
50	ANTE ŠANASER	
51	MARNO ĐAVIĆ	
52	NIKOLINA BARADIĆ	Nikolina Baradić
53	MATO ČIĆIĆ	

R. br.	Ime i prezime zastupnika	Potpis
54	MATO FRANILOVIĆ	
55	IVAN RADIĆ	
56	Zdravko Adžić	
57	Magdalena Komar	
58	Ante Bečić	
59	Marija BAČIĆ	
60	DARIO HREBIAK	
61.	MILUŠA ŽUPČIĆ	
62.	BORIS MILOŠEVIĆ	
63	Ermina Luj Puljorog	
64	Silvano Kulja	
65	ANTON KLIMAN.	
66	JANKOVIĆ ROBERT	
67.	ROZANA PERIĆ	
68.	RADE ŠIMICEVIĆ	
69	Zdravka Bošić	
70	Željko TUŠEĆ	
71.	Jodip Čurić	

R. br.	Ime i prezime zastupnika	Potpis
72.	STIPAN PAJLIĆ	
73.	JOSEF ĐUKIĆ	
74.	MARIJANA PETIĆ	
75.	ANDRO KRSTULOVIC OPARA	
76.	FURIO RADIĆ	
77.	DANIR HADŽIĆ	
78.	BOŽIĆ ŽELJ	
79.	MILAN VUKIĆ	
80.	DARIO ŽUROVEC	
81.	HRVOJE ŽELANOVUŠ	

Na temelju članka 136. (147.) Ustava Republike Hrvatske, najmanje jedna petina zastupnika u Hrvatskom saboru predlaže promjenu Ustava Republike Hrvatske:

R. br.	Ime i prezime zastupnika	Potpis
1.	ROZANA NICOLIĆ	
2.	VESNA NAD	
3.	ERIK FABISAVIĆ	
4.	IVANA POSAVEC KRIVEC	
5.	DOMAGOJ HAJDUKOVIĆ	
6.	KATICA GLAMUŽINA	
7.	ŽELJKO PAVIĆ	
8.	RENATA ŠADYAR - DRACEVAC	
9.	U, U, XIKŠA VUKAS	
10.	MARINA OPAČAK MARINA OPAČAK BILIĆ	
11.	EMIL DAUS	